

РЕШЕНИЕ
«12» ноября 2021 г.

КАРАР
№ 38

Балтач муниципаль районы Бөрбаш авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль законның 14 статьясындагы 1 өлешенең 19 пункты, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон, Бөрбаш авыл жирлеге Уставы нигезендә Бөрбаш авыл жирлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Балтач муниципаль районының Бөрбаш авыл жирлеге территориисендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәне раслау хакында" 2007 ел, 30 нчы июль, 318 нче номерлы каары.
2. Элеге каарар рәсми басымып чыккан көненнән, әмма 2022 елның 1 гыйнварыннан да соңга калмычча, Балтач муниципаль районы Бөрбаш авыл жирлеге территориисендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы Нигезләмәнең 5 бүлгендәге нигезләмәләрдән тыш, үз көченә керә.
3. Балтач муниципаль районы Бөрбаш авыл жирлеге территориисендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы Нигезләмәнең 5 бүлгендәге нигезләмәләр 2022 елның 1 мартаңнан үз көченә керә.
4. Элеге каарарны «Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталы» интернет – ресурсында бастырып чыгарырга һәм Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыру юлы белән иғълан итәргә. baltasi.tatarstan.ru.
5. Элеге каарарның үтәлешен Балтач муниципаль районы Бөрбаш авыл жирлеге башлыгы контроленә алырга.

Татарстан Республикасы
Балтач муниципаль районы
Бөрбаш авыл жирлеге башлыгы

Р.Р.Галимуллин

Балтач муниципаль районы Бөрбаш авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында эш

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Элеге Нигезләмә Балтач муниципаль районының Бөрбаш авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба – төзекләндерү өлкәсендә контроль).

1.2. Балтач муниципаль районының Бөрбаш авыл жирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен (алга таба – төзекләндерү кагыйдәләре), инвалилар өчен социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларын һәм күрсәтелә торган хезмәтләрне (алга таба – мәжбүри таләпләр) үтәү, төзекләндерү өлкәсендә контроль предметы булып тора.

1.3. Төзекләндерү өлкәсендә контроль Балтач муниципаль районының Бөрбаш авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба – Башкарма комитет) башкара.

1.4. Балтач муниципаль районының Бөрбаш авыл жирлеге башлыгы (алга таба – контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи затлар) төзекләндерү өлкәсендә контрольдә тотарга вәкаләтле башкарма комитетның вазыйфаи затлары булып тора. Башкарма комитетның күрсәтелгән вазыйфаи затларының вазыйфаи вазыйфаларына, аларның вазыйфаи инструкциясе нигезендә төзекләндерү өлкәсендә контроль буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру керә.

Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә хокукларга, бурычларга ия һәм җаваплылыкка ия.

1.5. Төзекләндерү өлкәсендә контроль, профилактик чараплар, контроль чараплар оештыру һәм үткәрү белән бәйле мөнәсәбәтләргә карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.6. Башкарма комитет үз эченә алган төзекләндерү кагыйдәләрен үтәүне контрольдә tota:

1) якын-тире территорияләрне карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;

2) элементларны һәм төзекләндерү объектларын карап тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән таләпләр:

- халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәренең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик культура һәм спорт, социаль хезмәт күрсәту объектларына ирекле үтеп керүенә комачауламый торган киртәләрне урнаштыру буенча;;

- торак булмаган биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның, башка диварларның, корылмаларның, шулай ук төзекләндерүнең һәм жәмәгать урыннарының башка элементларының фасадларын карап тоту буенча ; ;

- инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәклө мәгълүматны үз эченә алган маҳсус билгеләрне, язуларны карап тоту буенча;

- Татарстан Республикасы норматив хокукий актларында һәм төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән жир эшләрен башкару тәртибе нигезендә бирелә торган жир эшләрен башкарга рөхсәтнамә нигезендә жир эшләрен башкару буенча;

- биналарга һәм аларга керү юлларына ирекле утеп керүне, шулай ук ишегалларына ирекле керү юлларын тәэммин итү, жәяүлеләр иминлеген һәм жәяүлеләрнең, шул исәптән Инвалидларның һәм халыкның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәренең, жир эшләрен башкару чорында, иминлеген тәэммин итү буенча ; ;

- транспорт чарапарын газонда яки башка яшелләндерелгән, яки рекреацион территориядә урнаштырмау, төзекләндерү кагыйдәләре белән чикләнгән транспорт чарапарын урнаштыру, шулай ук аларны эксплуатацияләү, хезмәт күрсәту яки ремонтлау вакытында, йөкләр ташканда яки төzelеш мәйданнарыннан чыкканда (тент яки яшерү булмау аркасында)транспорт чарапары белән гомуми файдалану территорияләренең пычрануына юл қуймау турында;;

3) Балтач муниципаль районы Бөрбаш авыл жирлеге территорииясен қышкы чорда жыештыру буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән биналарның, корылмаларның түбәләрен, бозларын һәм боз сөцгеләрен чистарту буенча чарапар үткәруне контролльдә тотуны да кертеп;

4) Балтач муниципаль районы Бөрбаш авыл жирлеге территорииясен жәйге чорда жыештыру буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән карантин, агулы һәм чүп үләннәрен ачыклау, аларга каршы көрәш, аларны локальләштерү, бетерү буенча мәжбүри таләпләрне дә кертеп;

5) маxsus янгынга каршы режим гамәлдә булган чорда янгын куркынычсызлығының өстәмә мәжбүри таләпләре;

6) гомуми файдаланудагы территориияләрдә жир асты коммуникацияләрен салу, үзгәртеп кору, ремонтлау һәм карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;

7) яшел үсентеләрне утырту, саклау һәм карап тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән агач һәм куакларны кисү (сүтү), бура билеты һәм (яки) агач һәм куакларны күчереп утыртуга рөхсәтнамә нигезендә утырту буенча мәжбүри таләпләр, әгәр мондый документлар (кисү билеты, күчереп утыртуга рөхсәт) төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән очракларда төзекләндерелергә тиеш булса;

8) каты коммуналь калдыкларны жыю буенча мәжбүри таләпләр;

9) хайваннарны урамда йөртү буенча мәжбүри таләпләр һәм гомуми файдаланудагы территориияләрдә һәм төзекләндерү кагыйдәләрендә каралган башка төрләрдә авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын көтүгә юл қуймау турында таләпләр.

Башкарма комитет вазыйфаи затлар тарафыннан бирелгән мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турындагы курсәтмәләрнең үтәлешен контролльдә tota.

1.7. Төзекләндерү элементлары астында хәзерге хәлдә декоратив, техник, планировка, конструктив жайлланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле жиһазлар һәм бизәлеш элементлары, шул исәптән биналар, корылмалар, Корылмалар фасадлары, кече архитектура формалары, капиталь булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, мәгълүмат щитлары һәм территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган курсәткечләр алашыла.

Төзекләндерү объектлары астында хәзерге хәлдә төзекләндерү эшләре алып барыла торган төрле функциональ билгеләнештәге территориияләр, шул исәптән төзекләндерү эшләре алып барыла торган территориияләр алашыла:

1) планлаштыру структурасы элементлары (зоналар (массивлар), районнар (шул исәптән торак районнар, микрорайоннар, кварталлар, сәнәгать районнары),

гражданнарың бакчачылық, яшелчәчелек коммерцияле булмаган берләшмәләре урнаштыру территорияләре);

2)урам-юл чөлтәре элементлары (аллеялар, бульварлар, магистральләр, тыкрыклар, мәйданнар, юллар, проспектлар, тыкрыклар, разъездлар, спусклар, тракторлар, тупиклар, урамнар, шосселар);

3) ишегалды территорияләре;

4) балалар һәм спорт мәйданчыклары;

5) хайваннар өчен мәйданчыклар;

6) парковкалар (парковка урыннары);

7) парклар, скверлар, башка яшел зоналар;

8) техник һәм санитар-яклау зоналары;

Коймалар астында капкалар, калиткалар, шлагбаумнар, шул исәптән автоматик коймалар һәм декоратив коймалар (коймалар) чын хәлдә анлана.

1.8. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда бәяләү һәм рисклар белән идәрә итү системасы кулланылмый.

2. Закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычларын профилактикалау

2.1. Башкарма комитет төзекләндерү өлкәсендә, шул исәптән профилактик чараплар үткәрү юлы белән дә контрольлек итә.

2.2. Профилактик чараплар Башкарма комитет тарафыннан контрольдә тотылучы затларның мәжбүри таләпләрне намус белән үтәвен стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозуга һәм (яки) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүгә китерә торган шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү һәм мәжбүри таләпләрне контролльдә тотучы затларга житкерү, аларны үтәү алымнарына житкерү максатларында гамәлгә ашырыла.

2.3. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне тормышка ашырганда зыян (зыян) китерү куркынычын киметүгә юнәлдерелгән профилактик чараплар үткәрү контролль чаралар үткәрүгә карата өстенлекле булып тора.

2.4. Профилактик чараплар Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә расланган закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычларын профилактикалау программыны нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зыян китерү куркынычын профилактикалау программында каралмаган профилактик чараплар үткәрелергә мөмкин.

Профилактик чараплар үткәргәндә контролль объектларының закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүенә турыдан-туры куркыныч тудыруы яки мондый зыянга (зыян) китерелүе ачыкланса, төзекләндерү өлкәсендә контролльдә тотарга вәкаләтле вазыйфай зат бу хакта кичекмәстән Балтач муниципаль районның Бөрбаш авыл жирлеге башлыгына хәбәр итә.

2.5. Төзекләндерү өлкәсендә башкарма комитетны тормышка ашырганда түбәндәге профилактик чараплар үткәрелергә мөмкин:

1) мәгълүмат би्रү;

2) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;

3) кисәтү игълан итү;

4) консультация би्रү;

5) профилактик визит.

2.6. Мәгълұматларны Балтач муниципаль районның «Интернет» мәгълұмат-телекоммуникация чөлтәрендә (алға таба – районның рәсми сайты) тиешле мәгълұматларны урнаштыру юлы белән мәжбүри таләпләрне үтәу мәсьәләләре буенча башкарма комитет тарафынан башкарыла.

Башкарма комитет районның рәсми сайтындағы контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә «Россия Федерациясенде дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль законның 46 статьясындағы З өлешендә каралған мәгълұматларны урнаштырырга һәм аларга ярдәм итәргә бурычлы.

Башкарма комитет шулай ук Балтач муниципаль районның Бөрбаш авыл жирлеге халқына гражданнарның жыелышларында һәм конференцияләрендә контроль объектларына куелған мәжбүри таләпләр турында хәбәр итәргә хокуклы.

2.7. Хокук куллану практикасын гомуниләштерү Башкарма комитет тарафынан үткәрелгән тикшерү chaрапары һәм аларның нәтижәләре турында мәгълұматларны жыю һәм анализлау юлы белән гамәлгә ашырыла.

Контрольгә алырға вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафынан хокук куллану практикасын гомуниләштерү нәтижәләре буенча ел саен Балтач муниципаль районның Бөрбаш авыл жирлеге башлығы кул куйған Башкарма комитет қарары белән төзекләндерү өлкәсенде контрольне гамәлгә ашыру буенча хокук куллану практикасын гомуниләштерү нәтижәләрен үз эченә алған доклад әзерләнә. Әлеге доклад, хисап елынан соң килүче елның 1 июленә кадәр, Балтач муниципаль районның рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

2.8. Мәжбүри таләпләрне бозуга юл қуймау турында кисәту һәм мәжбүри таләпләрне үтәүне тәэмин итү буенча қаралар күрү тәкъдиме Башкарма комитеттә әзерләнгән мәжбүри таләпләрне бозу яки мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр булған очракта һәм (яки) мәжбүри таләпләрне бозу закон тарафынан саклана торған кыйммәтләргә зыян (зыян) китергән яисә закон тарафынан саклана торған кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычы тудырган очракта контрольлек итүче затка игълан ителә. Балтач муниципаль районның Бөрбаш авыл жирлеге башлығы тарафынан әлеге белешмәләр алынганнан соң 30 көннән дә соңға калмыйча кисәтүләр игълан ителә (имзала). Кисәту язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә рәсмиләштерелә һәм контрольдә тотучы зат адресына жибәрелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуга юл қуймау турында кисәту Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлығының 31.03.20021 ел, № 151 боерыгы белән расланган форма нигезендә рәсмиләштерелә

«Контроль (күзәтчелек) органы тарафынан кулланыла торған документларның типик рәвешләре турында».

Мәжбүри таләпләрне бозуга юл қуймау турында игълан ителгән кисәтүләр теркәү номеры бирелгән кисәтүләрне исәпкә алу журналында теркәлә.

Башкарма комитет тарафынан мәжбүри таләпләрне бозуга юл куелмау турында кисәту игълан ителгән очракта, контрольлек итүче зат күрсәтелгән кисәтүгә қарата каршылық бирергә хокуклы. Кисәтүгә қарата каршылық Башкарма комитет тарафынан алынганнан соң 30 кон эчендә карала. Каршылыкларны карау нәтижәсенде контрольдә тотучы затка язмача яки электрон документ формасында жавап жибәрелә. Каршылық белән килешмәгән очракта жавапта тиешле нигезләмәләр күрсәтелә.

2.9. Контрольлек итүче затларга консультация бирү телефон аша, видео-конференц-элемтә аша, шәхси кабул итү яки профилактик чараптар, контроль чараптар үткәрү барышында контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафынан гамәлгә ашырыла һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Балтач муниципаль районы Бөрбаш авыл жирлеге башлыгы гражданнарны шәхсән кабул итә. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатъләр турында мәгълүмат Балтач муниципаль районының рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

Консультация телдән яки язма формада түбәндәгә мәсьәләләр буенча бащкарыла:

- 1) төзекләндерү өлкәсендә контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 2) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән контроль чарапарны гамәлгә ашыру тәртибе;
- 3) контрольгә алырга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү тәртибе;
- 4) мәжбүри таләпләрне үз эченә алган норматив хокукый актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу, аларның үтәлешен бәяләү Башкарма комитет тарафынан контроль чарапар кысаларында башкарыла.

Контрольдә тотучы затларга телдән консультация бирү шулай ук гражданнарның жыелышларында һәм конференцияләрендә дә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

2.10. Язма рәвештә консультация контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафынан түбәндәгә очракларда гамәлгә ашырыла:

- 1) контрольлек итүче зат тарафынан консультация бирү мәсьәләләре буенча язмача жавап бирү турында язма запрос тәкъдим ителде;
- 2) вакытында консультацияләр бирү телдән бирергә жавап бирелгән сорауларга жавап бирү мөмкин түгел;
- 3) куелган сорауларга жавап өстәмә мәгълүмат соратып алуны таләп итә.

Консультация бирүне гамәлгә ашырганда контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат Россия Федерациясе законнары нигезендә керү мөмкинлеге чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген үтәргә тиеш.

Консультация бирү барышында конкрет контроль чарасына, контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи затларның карапларына һәм (яки) гамәлләрен, контроль чарада катнашучыларның башка гамәлләрен бәяләгән мәгълүмат, шулай ук контроль чара кысаларында үткәрелгән экспертиза, сынаулар нәтиҗәләрен үз эченә алган мәгълүмат бирелә алмый.

Консультация барышында консультация бирергә вәкаләтле вазифаи затка билгеле булган мәгълүмат, мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контрольлек итүче затны бәяләү максатыннан, Башкарма комитет тарафынан файдаланыла алмый.

Контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафынан консультацияләрне исәпкә алу журналы алып барыла.

Башкарма комитетка контрольлек итүче затларның биш һәм аннан күбрәк мөрәҗәгатьләре кергән очракта, консультация Балтач муниципаль районының рәсми сайтында һәм Балтач муниципаль районының Бөрбаш авыл жирлегенең мәгълүмати стендында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштыру, Балтач муниципаль районының Бөрбаш авыл жирлеге башлыгы имзалаған язма аңлатма бирү юлы белән башкарыла.

2.11. Профилактик визит контрольдә тотылучы затның эшчәнлек алып бару урыны буенча профилактик әңгәмә рәвешендә яисә видео-конференц-элемтәдән файдалану юлы белән үткәрелә.

Профилактик визит барышында контрольлек итүче зат үз эшчәнлегенә карата яисә аңа караган контроль объектларына карата куелган мәжбүри таләпләр турында хәбәр итә.

Профилактик визит барышында контрольлек итүче затларга мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр бирелми. Профилактика визиты барышында контрольлек итүче зат тарафыннан алынган аңлатмалар тәкъдим итү характерына ия.

3. Контроль чараптар һәм контроль гамәлләр башкару

3.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда башкарма комитет тарафыннан әлеге чараптар қысаларында түбәндәге контроль чараптарын һәм контроль гамәлләрнең түбәндәге төрләре үткәрелегә мөмкин:

1) инспекция визиты (мәжбүри таләпләр нигезендә контрольдә тотучы затның (аның филиалларының, Вәкиллекләренең, аерымланган структур бүлекчәләренең) урнашу (эшчәнлек алып бару)урыннан булырга тиешле документларны карау, сораштыру, документлар таләп итү юлы белән), язма аңлатмалар, инструменталь тикшерү аша);

2)рейд тикшерүе (тикшерү, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документларны соратып алу, инструменталь тикшерү, сынаулар, экспертиза аша);

3)документар тикшерү (язма аңлатмалар алу, Документлар истребованиясе, экспертиза аша);

4)кучмә тикшерү (тикшерү, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документларны соратып алу, инструменталь тикшерү, сынаулар, экспертиза аша);

5) мәжбүри таләпләрнең (төзекләндерү өлкәсендә контроль объектлары турында белешмәләр жыю һәм анализлау юлы белән), шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында кергән мәгълүматларны, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларында мәгълүматларны, «Интернет» чeltәреннән, башка һәркем өчен мөмкин булган мәгълүматларны, шулай ук автомат режимда эшләүче хокук бозуларны теркәүнең техник чарапарын кулланып алынган белешмәләрне, шулай ук фото-төшерү функциясе булган хокук бозуларны теркәүнең техник чарапарын кулланып алынган мәгълүматларны күзәтү.- - кино төшерү, видеоязмалар;;

6) күчмә тикшерү (карау, инструменталь тикшерү (видеоязма кулланып), сынау, экспертиза ярдәмендә).

3.2. Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү һәм күчмә тикшерү Башкарма комитет тарафыннан контрольдә тотучы затлар белән бәйләнешсез үткәрелә.

3.3. Әлеге Нигезләмәнең 3.1 пунктында 1-4 пунктчаларында күрсәтелгән контроль чараптар планнан тыш чараптар формасында үткәрелә.

Планнан тыш контроль чараптар бары тик прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелегә мөмкин.

3.4. Контрольлек итүче затлар белән үзара хезмәттәшлек итү белән үткәрелә торган контроль чараптар үткәру өчен нигез булып тора:

1) Башкарма комитетта гражданнар һәм оешмалардан, дәүләт хакимијите органнарыннан, җирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараптарыннан килгән мәгълүматта зыян (зыян) китерү куркынычы турында яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү куркынычы турында, шулай ук контроль чараптар үткәру нәтижәсендә, үзара бәйләнешсез контроль чараптарны да кертеп, мондый белешмәләрне алу, шул исәптән контроль чараптарны да кертеп, контроль

чаралар үткөрү нәтижәсендә, шул исәптән башка контрольлек итүче затларга карата үткәрелә торган;

2) Россия Федерациясе Президенты күрсәтмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең конкрет контрольләнүче затларга карата контроль чаралар үткөрү турында күрсәтмәсе;

3) прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мәрәҗәгатьләр буенча законнарның үтәлешенә, кеше һәм граждан хокукларының һәм ирекләренең үтәлешенә күзәтчелек иту кысаларында контроль чара үткөрү турында прокурор таләбе;

4) ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозу очракларын бетерү турында күрсәтмәнең үтәлу срогы чыккач – контрольлек итүче зат тарафыннан бирелгән күрсәтмә белән бирелгән документлар һәм белешмәләр тапшырылмаган яки бирелгән документлар һәм белешмәләр нигезендә ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турында күрсәтмәнең үтәлеше турында нәтижә ясау мөмкин түгел.

3.5. Контрольлек итүче зат белән берлектә үткәрелә торган контроль чаралар Башкарма комитет каары нигезендә контроль чаралар үткәрелә.

3.6. Башкарма комитет тарафыннан зыян (зыян) китерү яки закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычы турында белешмәләр нигезендә контроль чара үткөрү турында Каар кабул ителгән очракта, мондый күрсәтмә төзекләндерү өлкәсендә контролъне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затның мотивлаштырылган күрсәтмәсе нигезендә кабуя ителә.

3.7. Контроль чаралар Балтач муниципаль районның Бөрбаш авыл жирлеге башлыгы тарафыннан, башкарма комитетның эш планындагы бирем нигезендә, шул исәптән «Россия Федерациясенде дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль законда билгеләнгән очракларда үткәрелә.

3.8. Гражданнарга, юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә карата контроль чаралар «Россия Федерациясенде дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон нигезендә, контролъдә тоторга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан үткәрелә.

3.9. Башкарма комитет төзекләндерү өлкәсендә контролъне оештыру һәм гамәлгә ашырганда әлеге документлар һәм (яки) белешмәләр ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында, шул исәптән электрон формада булган башка органнардан документлар һәм (яки) белешмәләр ала. Күрсәтелгән документлар һәм белешмәләр исемлеге, аларны бирү тәртибе һәм сроклары Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2016 елның 19 апрелендәге 724-р номерлы боерыгы белән расланган исемлек белән билгеләнгән

дәүләт контроле (кузәтчелеге) органнары, муниципаль контроль органнары, башка дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан яисә дәүләт органнарына яки жирле үзидарә органнарына буйсынуучы оешмалардан соратып алына һәм ала торган мәгълүмат, шулай ук ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында документлар һәм белешмәләр бирү кагыйдәләре белән эш итә торган документлар һәм белешмәләр, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Дәүләт контролен (кузәтчелеген), муниципаль контролъне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек турында» 06.03.2001 ел, № 338 каары белән расланган дәүләт контроле (кузәтчелеге), муниципаль контроль төрләрен оештыру һәм гамәлгә ашырганда контроль (кузәтчелек) органнары яисә әлеге органнарга буйсынуучы оешмалардан алына торган белешмәләр.

3.10. Контрольлек итүче затлар булган индивидуаль эшкуар, гражданин, килеп житкәндә, Башкарма комитетка контроль чарасын үткәргәндә булу мөмкинлеге булмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы, шуңа бәйле рәвештә контроль чараны уздыру индивидуаль эшкуар, гражданинның әлеге мәрәжәгатенә сәбәп булган хәлләрне бетерү өчен кирәклө вакытка күчерелә (эмма 20 көннән дә артык түгел), бер үк вакытта түбәндәге шартларны үтәү дә керә::

1)контрольдә тотылучы затның яисә аның вәкиленең булмавы, контрольлек чарасын үткәргәндә, төзекләндерү өлкәсендә контролльне гамәлгә ашырырга, мәжбүри таләпләрне үтәүне контролльдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат бәяләвенә комачауламый, контрольлек итүче затка тиешле рәвештә контроль чара үткәру турында хәбәр ителгән булса,;

2) законда саклана торган кыйммәтләргә зыян китеүнең яисә фактта зыян китеүнең турыдан-туры янавы билгеләре булмау;;

3) контрольдә тотылучы затның (контрольдә тотучы затның авыруы, аның командировкасы h.б.) булмау өчен житди сәбәпләр бар.

3.11. Күчмә тикшерүне үткәру вакыты 10 эш көненнән дә артмаска тиеш.

Бер кече эшмәкәрлек субъектына карата күчмә тикшерү барышында үзара йогынты ясауның гомуми вакыты кече предприятие өчен 50 сәгатьтән һәм микропредприятиеләр өчен 15 сәгатьтән артмаска тиеш.

Россия Федерациясенең берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген башкаручы оешмага карата күчмә тикшерү үткәру вакыты оешманың һәр филиалы, вәкиллеге, оешманың аерымланган структур бүлекчәсе яисә житештерү обьекты буенча аерым билгеләнә.

3.12. Барлық очракларда да контроль эшләр башкаруга вәкаләтле вазыйфаи затлар һәм контроль гамәлләр кылуга жәлеп ителгән затлар тарафыннан тикшерү чараларын үткәру өчен фотога төшерү, аудио - һәм видеоязма, геодезия һәм картометрик үлчәүләр кулланылырга мөмкин. Фотога төшерү, аудио - һәм видеоязма, геодезия һәм картометрик үлчәүләр үткәру һәм әлеге максатлар өчен кулланылган техник чаралар турындағы мәгълүмат тикшерү чарасы нәтижәләре буенча төзелә торган актта һәм контроль чара кысаларында үткәрелә торган контроль эш нәтижәләре буенча төзелә торган беркетмәдә чагыла.

3.13. Контроль чара нәтижәләренә контролльлек итүче зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләү, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү һәм аларны бозуларны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган нигезләмәне торғызу, вәкаләтле органнарга яисә вазыйфаи затларга «дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм Россия Федерациясендә муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль законның 90 статьясындағы 2 өлешендә каралган чараларны җаваплылыкка тарту яисә Башкарма комитет тарафыннан куллану өчен мәгълүмат жибәрү керә.

3.14. Контроль чарасы тәмамланғаннан соң, контролльлек итүче зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тата торган контроль чара акты төзелә. Мондый чара үткәру нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта нинди мәжбүри таләп бозылуы, нинди норматив хокукий акт һәм аның структур берәмлеге тарафыннан билгеләнүе күрсәтелә. Ачыкланган бозуларны бетергән очракта, тикшерү чарасы тәмамланғаннан соң актта аны бетерү факты күрсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозу дәлиле булган документлар, башка материаллар актка күшүлүрга тиеш. Тикшерү чараларын үткәргәндә тутырылған тикшерү кәгазыләре актка теркәлә.

Актны рәсмиләштерү, әгәр актны рәсмиләштерүнең башка тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, мондый чараны үткәру көнендә контроль чара үткәру урынында башкарыла.

Прокуратура органнары тарафынан килемштерелгэн контроль чарасы акты, аны рәсмиләштергәннән соң, контроль (күзәтчелек) чараларның бердәм реестры аша, прокуратура органнарына жибәрелә.

3.15. Контроль чаралар турында мәгълүмат контроль (күзәтчелек) чараларның бердәм реестрында урнаштырыла.

3.16. Контрольдә тотылуучы вазыйфаи затларга контроль, гамәлләр һәм кабул ителә торган каарлар турында хәбәр итү әлеге гамәлләр һәм контроль (күзәтчелек) чараларның бердәм реестрында каарлар урнаштыру, шулай ук аларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәту һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне башкару өчен файдаланыла торган мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәэммин итә торган инфраструктура аша контрольдә тотылуучы затларга житкерү юлы белән башкарыла., шул исәптән «дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы (функцияләр)» федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша (алга таба – дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталы аша да.

Эшмәкәрлек эшчәнлеген башкаручы, контрольлек итүче зат булып торучы граждан, контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затлар кылган гамәлләр, гамәлләр һәм кабул ителә торган каарлар турында, аларга Башкарма комитет адресына документларны кәгазьдә алу кирәклеге турында хәбәр жибәрү яки Башкарма комитетта контролъләнүче затның электрон почта адресы турында мәгълүматлар булмау һәм ана документларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша электрон рәвештә жибәрү мөмкинлеге булганда, хәбәр итә., әгәр зат Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасына ия булмаса (ул Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәү процедурасын узуны төгәлләмәсә). Күрсәтелгән граждан Башкарма комитетка документларны кәгазьдә жибәрергә хокуклы.

2023 елның 31 декабренә кадәр контролъдә тотучы затка контроль, гамәлләр һәм кабул ителә торган каарлар турында хәбәр итү, Башкарма комитет контролъдә тотучы затка документлар һәм белешмәләр жибәрү, контролъдә тотылуучы затка электрон формада яки контролълек итүче зат запросы буенча хәбәр итү мөмкинлеге булмаган очракта, шул исәптән кәгазьдә дә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3.17. Актта бәян ителгән фактлар һәм нәтижәләр белән килемшәгән очракта, контролълек итүче зат шикаятыне «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248 – ФЗ Федераль законның 39-40 статьяларында һәм әлеге Нигезләмәнең 4 бүлегендә каралган тәртиптә жибәрергә хокуклы.

3.18. Контроль чара үткәргәндә мәҗбүри таләпләрне бозу очраклары ачыкланмаган очракта, бу хакта белешмәләр контроль (күзәтчелек) чараларның бердәм реестрына кертелә. Контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи зат мәҗбүри таләпләрне үтәү буенча киңәшләр бирергә, закон тарафынан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәрергә хокуклы.

3.19. Контроль чара үткәргәндә башкарма комитетның контролълек итүче заты (контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи зат) тарафынан мәҗбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә үтәлергә тиеш:

1) контроль чарасы актын рәсмиләштергәннән соң, контролълек итүче затка ачыкланган житешсезлекләрне бетерү турында, аларны бетерү һәм (яки) закон

тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүне булдырмау буенча чаралар үткәрү турында күрсәтмә бирергә;

2) тикшерү чарасын уздырганда төзекләндерү өлкәсендә контроль объектына ия булган һәм (яки) аннан файдаланучы граждан, оешмаларның эшчәнлеге билгеләнгән очракта, гражданнарга, оешмаларга зыян китерү (зыян) куркынычы булу һәм аны булдырмау ысууллары турында теләсә нинди үтемле ысул белән мәгълүмат житкерү буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны кичекмәстән кабул итәргә;, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүнен турыдан-туры куркынычын тудыра, мондый зыян (зыян) китерелгән;

3) контроль чарасы барышында жинаять яки административ хокук бозу билгеләрен ачыklаганда, тиешле мәгълүматны үз компетенциясе нигезендә яисә тиешле вәкаләтләр булганда, гаепле затларны законда билгеләнгән жаваплылыкка тарту буенча чаралар күрергә, тиешле мәгълүматны дәүләт органына жибәрергә.;

4) мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерүне, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүне булдырмау буенча, күрсәтмәне билгеләнгән срота үтәмәгән очракта, күрсәтмәне мәжбүри үтәү турындагы таләп белән судка мөрәҗәгать иткәнче, аның үтәлешен тәэмим итү буенча чаралар күрергә, әгәр мондый чара законнарда каралган булса, судка мөрәҗәгать итәргә тиеш;

5) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән мәжбүри таләпләрне үтәү буенча рекомендацияләр бирү, башка чаралар үткәрү турындагы мәсьәләне карага.

3.20. Контрольлек итүче вазыйфаи затлар, төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда, федераль башкарма хакимият органнары һәм аларның территориаль органнары, Бөрбаш авыл жырлеге башкарма хакимиите органнары, жирле үзидарә органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һәм гражданнар белән билгеләнгән тәртиптә хезмәттәшлек итәләр.

Төзекләндерү өлкәсендә контроль чара үткәру барышында Россия Федерациясе законнары тарафыннан административ һәм башка жаваплылык каралган закон таләпләрен бозуны контролльдә тоту кысаларында тикшерү чарасы үткәрелгән очракта, контроль чара актында ачыкланган хокук бозу билгеләре булуы турында мәгълүмат күрсәтелә. Контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затлар әлеге актынң күчermәсен тиешле жаваплылыкка тартуга вәкаләтле хакимият органына юллыйлар.

4. Башкарма комитет каарларына, төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү

4.1. Башкарма комитет каарларына, төзекләндерү өлкәсендә контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмауларына) «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль законның 9 бүлегендә билгеләнгән тәртиптә шикаять бирелергә мөмкин.

4.2. Аларның хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре, алар фикеренчә, төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында турыдан-туры бозылган, судка кадәр шикаять бирергә хокуклы:

- 1) контроль чаралар үткәру турында каарлар;
- 2) ачыкланган бозуларны бетерү турында контроль чаралар актлары, күрсәтмәләр;

3) төзекләндеру өлкәсендә контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затларның контролъ чаралары кысаларында гамәлләре (гамәл кылмаулары).

4.3. Шикаять контрольлек итүче зат тарафынан дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталын кулланып, шикаятьне карап тикшерүгә вәкаләтле органга тапшырыла.

Дәүләт яисә закон белән саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләр һәм документлар булган шикаять, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталын кулланмычы, дәүләт һәм закон тарафынан саклана торган башка сер турында Россия Федерациясе законнары таләпләрен исәпкә алыш бирелә. Тиешле шикаять Балтач муниципаль районы Бөрбаш авыл жирлеге башлыгының шәхси кабул итү бүлмәсендә, шикаятьтә (документларда) закон тарафынан саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләрнең булуы турында алдан хәбәр итеп, контрольлек итүче зат тарафынан тапшырыла.

4.4. Башкарма комитет каарына, аның вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять Балтач муниципаль районының Бөрбаш авыл жирлеге башлыгы тарафынан карала.

4.5. Башкарма комитет каарына, аның вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять контрольдә тотучы зат үз хокукларын бозу турында белгән яки белергә тиеш булган көннән соң 30 календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

Башкарма комитет күрсәтмәсенә шикаять контрольлек итүче зат тарафынан күрсәтмә алыштаннан соң 10 эш көнө эчендә бирелергә мөмкин.

Шикаять бирү срогоның нигезле сәбәпләре аркасында шикаять биргән зат үтенече буенча әлеге срок Башкарма комитет (шикаятьне карап тикшерүгә вәкаләтле вазыйфаи зат) тарафынан торғызылырга мөмкин.

Шикаятьне биргән зат шикаять буенча карар кабул ителгәнчә аны тулысынча яисә өлешчә чакыртып ала. Шул ук вакытта шикаятьне шул ук нигезләр буенча кабат жибәрү рөхсәт ителми.

4.6. Башкарма комитет каарына һәм аның вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять аны теркәгән көннән соң 20 эш көнө эчендә каралырга тиеш.

Аны карау өчен башка органнар карамагында булган мәгълүматларны алу таләп итесә, шикаятьне карау срого Балтач муниципаль районының Бөрбаш авыл жирлеге башлыгы тарафынан 20 эш көненә озайтылырга мөмкин.

5. Төзекләндеру өлкәсендә контрольнең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре

5.1. Төзекләндеру өлкәсендә контрольнең нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контролъ турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль законның 30 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла.

5.2. Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, төзекләндеру өлкәсендә контроль өчен индикатив курсәткечләр Балтач муниципаль районы Бөрбаш авыл жирлеге Советы тарафынан раслана.